

posledních let objevilo tolik netušených myšlenkových podnětů. V stručných, ale pěkně psaných kapitolách o duchu doby hellenistické a o novém obsahu tehdejší literatury ukazuje Lavagnini, jak se stal rozpadem víry v bohy a v městský stát individualismus znakem nové kultury a láska středem života i literárního zájmu. Vkus doby kázal vyhledávati odlehle báje dosud nezpracované, většinou místní legendy, které měly sice původně smysl náboženský, v této době však jej ztratily, zlidstěly jaksi a daly tím více vyniknouti prvku erotickému. V těchto sesvětšných legendách je hledati původ románů, jenž je prosaickým a lidovým protějškem učené poesie alexandrijské. Že totiž román vznikl z lidového vypravování a pod vlivem místní historiografie, to je druhá základní these Lavagniniho. Na str. 27—52 podává L. zaměpisně uspořádaný přehled místních legend a v dalších dvou kapitolách ukazuje, jak se asi udál přechod od legendy k románu. Ukazuje to vedle úvah theoretických rozbohem nejstarších známých románů, t. j. románu o Alexandrovi a zlomků z románů o Ninovi, o Parthenope a o Chione. Zde se ovšem již ukazují i nedostatky autorových teorií. Lze sice uvěřiti, že román o Alexandrovi je původu lidového, ale s erotickými lokálními mythy, o nichž před tím L. obšírně vykládal, má velmi málo společného. A zlomky ostatních románů jsou příliš nepatrné, aby bylo možno jen na nich stavěti výklad o vzniku románu a při tom vůbec nehleděti k rozsáhlým pozdějším románům, jak to činí Lavagnini. Přes to však, že závěrečné kapitoly nesplňují našeho očekávání, je práce Lavagniniho pozoruhodná a přinesla jak v celkovém pojetí tak i v detailech mnoho plodných podnětů k další práci.

J. L.

Zesnulý vynikající filolog německý H. Diels zabýval se mezi jiným také studiem Lucretia, uveřejnil však jen několik studií o tomto básníku. Nyní se oznamuje, že v pozůstalosti jeho nalezeno bylo vydání básně *De rerum natura*, jež má býti uveřejněna nakladatelstvím Weidmannským.

A. S.

Oblíbené vydání Petronia od Frant. Büchelera ve zpracování Viléma Heraea vyšlo právě v 6. vydání (*Petronii Saturae et liber Priapeorum, recensuit Franciscus Buecheler, editione sextam supplementis auctam curavit Guilelmus Heraeus. Adiectae sunt Varronis et Senecae Saturae similesque reliquiae.* V Berlíně 1922, v nakladatelství Weidmannově, za 4.50 Kč neváz. Od vydání předešlého liší se hlavně tím, že přidány jsou na str. 283—292 poznámky rázu hlavně kritického, někdy i exegetického, s odkazy bibliografickými.

A. S.

Z nejnovější italské literatury o antických dějinách lze zaznamenati dvě díla Paisova a jedno Sanctisovo. *Et. Pais* vydal 1922 v Římě: *Storia della Sardegna e della Corsica*, ve dvou svazcích. Je to zcela nová práce, nikoliv jen přepracování někdejší jeho studie o Sardinii před dobou římskou, jež vyšla r. 1881 v Akademii Lincei. Druhé dílo je *Storia della colonizzazione Romana* (1922, Řím); zde obírá se spisovatel šířením římské moci a římského území. — *G. de Sanctis* vydal 1923 v Turíně první část IV. dílu své *Storia dei Romani*. Díl tento vylíčí vznik římského imperia, vydaná část popisuje události od konce II. války punské až po bitvu u Pydny, a to jak děje válečné tak i změny vnitřní, hlavně změny ústavní. V. G.

Universita louvainská rozhodla se po svém znovuzřízení vydávati knihovnu, jež by přinášela díla z různých oborů vědních, určená inteligentním čtenářům, toužícím prohloubiti své vědomosti spolehlivými, ale nepřiliš rozsáhlými příručkami. Třetím svazkem této knihovny »Lovanium« je dílo, jež napsal *Albert Carnoy*, *Les Indo-européens*. Podtitul »préhistoire des langues, des mœurs et des croyances de l'Europe« dobře vystihuje obsah. Kniha probírá stručně, ale jasně a celkem spolehlivě vše, co je známo o Indoevropanech po stránce lingvistické, ethnografické, pak o jejich kultuře hmotné i myšlenkové ve

všech jejích složkách. O slovanském folkloru a náboženství poučil se spisovatel (krom obecných příruček) z Máchalova příspěvku v Grayově sborníku *Mythology of all Races*. Kniha Carnoyova vyšla r. 1921 u Vromanta & Co, Bruxelles-Paris, má 256 stran, je dobře vypravena a stojí 7 franků.

V. G.

O řeckém mincovnictví vyšly v poslední době dvě populární knížky. *E. Babelon* uspořádal pro *Collection Payot* v Paříži zhuštěný přehled historický (*Les monnaies grecques, aperçu historique*. 1921, str. 160, za 4 fr.), v němž bez vědeckého aparátu, ale s doprovodem několika rytin promlouvá o řeckých mincích od dob archaických až do zániku jejich v III. stol. císařství římského, drže se časového postupu a všímaje si jak jednotlivých oblastí tak i typů a organisace ražby a trhu peněz. Výklad je přes svou obsažnost jasný, za spolehlivost ručí jméno spisovatelovo. Lze tuto knížku doporučit jako vhodný doplněk výběrné příručky, kterou vydal r. 1917 Ricci (v. LF. XLVII, str. 349). — V *Seemannově* *Bibliothek der Kunstgeschichte* zařaděna jako sv. 21. sbírka dvaceti tabulek se skvělými reprodukcemi řeckých mincí od archaických kusů jhoitalských až po portrétní mince diadošské. Úvodní slovo napsal *H. Bürger*. Týká se — stejně jako výběr reprodukcí — vývoje řecké mince po stránce výtvarné a to jak obsahově, tak i formou.

V. G.

Proslulý spis *Friedricha Nietzscheho* »Die Geburt der Tragödie aus dem Geiste der Musik« (v Lipsku 1872), proti němuž, jak známo, ostře vystoupil U. v. Wilamowitz-Möllendorf, přeložil a doslovem opatřil *Otokar Fischer* (*Zrození tragedie*; nakladatel Al. Srdce, v Praze 1923, za 25 Kč). Třebas nelze s vývody Nietzschovými v lecčems souhlasiti — mnohých se ostatně vzdal později autor sám — je v nich tolik bystrých postřehů o podstatě tragičnosti a hlubokých výhledů do řecké duše, že kniha zaslouží plné pozornosti i dnes.

Čtitele krásných tisků upozorňujeme, že společnost »Bremer Presse« v Mnichově vydala koncem min. roku básně Sapfíny (výtisk za 35 Kč) a vydá v létě t. r. Homerovu Iliadu v textové úpravě Ed. Schwartze (výtisk asi za 1200 Kč). Text tištěn ručně nádhernými, zvláště upravenými typy na nejlepším ručním papíře a celé úpravě knihy je věnována svrchovaná péče. Kdo by chtěl ozdobiti svou knihovnu těmito vzornými bibliofilskými tisky, obrať se na p. Artura Nováka (Praha I., Havelská 17), který zasílá těž ukázky textu.

*

Svérázný nárys dějin jazyka polského napsal *J. Baudouin de Courtenay* (*Zarys historii języka polskiego*. Biblioteka Skladnicy Nr. 10. Varšava [1922], Polska składnica pomocy szkolnych. Str. 164). Není to nárys úplných dějin jazyka polského, jak autor sám výslovně poznamenává na str. 16; vykládá se tu především o vývoji polských hlásek a tvarů. Vykládá se o nich tak, že se sledují změny jazykového myšlení, jejichž výrazem zevním jsou změny hlásek a tvarů. Zajímavé jsou pro obecný svůj ráz zejména kapitoly úvodní, v nichž autor vykládá o tom, jak si představuje ideální dějiny jazyka polského (str. 3—21). Také výkladu o tvarech jazyka polského předeslány jsou pozoruhodné poznámky obecné o dějinách morfologické stránky jazyka. Ale ovšem i vlastní trest knížky, výklady o hláskách a tvarech polských, podávány jsou stále se zřetelem na psychický podklad fyzických úkonů, jejichž výsledkem je mluva. Nauku o vývoji hlásek polských nejmenuje proto Baudouin de Courtenay hláskoslovím, jak se obyčejně děje, nýbrž jemu to je »historie výslovnostně-sluchové stránky jazykového myšlení polského«, je to »historie fonem« (fonema = představa hlásky). Důsledné provádění tohoto stanoviska vede k užívání zvláštní originální terminologie, k níž sáhá autor sice »z bólem serca«, dobře jsa si vědom toho, že působí terminologie ta na zrak i sluch nezvykle,